

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан
факультету

соціальної педагогіки та психології
О.В. Пономаренко

2019 р.

Музична терапія

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістрів

спеціальності 23 – «Соціальна робота»

освітньо-професійна програма 231 - «Соціальна педагогіка»

Укладач доктор пед. наук, професор кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності Локарева Г.В.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки
Протокол № 1 від " 22 " серпня 2019 р.
Завідувач кафедри Завідувач
Н.В.Заверико

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології
Протокол № 1 від "23" серпня 2019 р.
Голова науково-методичної ради
факультету Голова І.В.Козич

2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 23 – «Соціальні науки»	Вибірковий	
		Цикл дисциплін професійної підготовки	
Розділів - 2	Спеціальність: 231 – « Соціальна робота»	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 9	Освітньо-професійна програма 231 «Соціальна педагогіка »	22 год.	6 год.
		Практичні	
	12 год.	6 год.	
	Самостійна робота		
	86	108	
	Рівень вищої освіти: магістерський	Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомити з музикотерапією як з технологією, як методом, як засобом.

Основними завданнями викладання дисципліни «Соціально-психологічна реабілітація засобами музики» є:

- показати значення елементарного музикування у соціально-педагогічній роботі і різницю його від музикування у мистецтві;
- ознайомити з основними музико-терапевтичними формами і методами роботи фахівця;
- ознайомити зі змістом основних видів музикотерапії, її формами та методами;
- дати уявлення про практичне застосування музикотерапії в роботі соціального педагога з різними верстами населення.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати:

- місце та роль музикотерапії у різних видах професійної діяльності соціального педагога;
- види музикотерапії;
- основні техніки музикотерапії;
- форми та методи музикотерапії для роботи з різними клієнтами;

вміти:

- складати програму роботи з групою клієнтів,
- визначати оптимальні форми та методи роботи з конкретною групою, з конкретним клієнтом;

- складати регулятивні питання для управління груповими процесами протягом корекційної роботи.

Компетентності: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціально-педагогічної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність планувати та управляти часом. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

Міждисциплінарні зв'язки - Курс «Музична терапія» ґрунтується на основних положеннях соціальної педагогіки (реабілітаційна функція професійної діяльності соціального педагога, види соціально-психологічної реабілітації), загальної психології з проблем сприйняття як основи пізнавальної діяльності в аспекті мистецтва як форми свідомості людини. Основні проблеми, що розглядають у процесі вивчення курсу подаються на базі музичного мистецтва, а саме: проблеми елементарного музикування, основні функції видів мистецтва, основні засоби художньої виразності, жанри та стилі.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи музикотерапевтичного методу

Тема 1. Предмет, завдання та функції музикотерапії.

Зміст базових понять «музика», «терапія»; «музикотерапія». Мета та основні завдання музикотерапії. Сфери застосування музикотерапії. Функції музикотерапевта (соціального педагога). Музика – соціальний педагог – клієнт.

Тема 2. Історико-соціальний досвід застосування музики як засобу соціально-психологічного впливу на людину.

Роль мистецтва в життєдіяльності людини. Функції мистецтва. Основні типи інформаційної системи твору мистецтва та її зміст. Основні форми та методи музикотерапії Заходу (Англія, Італія, Німеччина, США, Норвегія). Специфіка музикотерапії Сходу (Індія, Японія, Китай). Музикотерапія в Україні та державах СНГ.

Тема 3. Музикотерапія в системі естетотерапії.

Естетотерапія як системоутворюючий чинник впливу «краси» на психосоматику людини. Місце музикотерапії в системі естетотерапії. Внутріпредметні зв'язки елементів системи естетотерапії. Використання соціальним педагогом потенціалу кожного елемента естетотерапії в музикотерапевтичній технології.

Тема 4. Музика як медіум в соціально-педагогічній роботі

Звукове оточення. Специфічні особливості музики як виду мистецтва. Психологічні установки на сприйняття музики. Компоненти музичного сприйняття. Вплив музики на психіку людини. Значення музичних інструментів у музикотерапії. Їх різновиди. Роль імпровізації у музикотерапії. Гра на музичних інструментах – це професійно спрямоване спілкування.

Розділ 2. Теорія та практика застосування музикотерапії у професійній діяльності соціального педагога

Тема 5. Зміст музикотерапії та використання її у професійній діяльності соціального педагога

Мета та завдання музикотерапії. Види та функції музикотерапії. Використання психоенергетичної інформації музичного твору в роботі соціального педагога. Місце

музикотерапії у діагностичній та корекційній роботі. Діагностика та соціально-педагогічна корекція засобами музики.

Тема 6. Застосування різних видів арттерапії у музикотерапії як соціально-педагогічної технології

Значення голосу для людини та використання його у музикотерапії. Вокальні імпрровізації. Танцювальні засоби у музикотерапії. Образотворчі прийоми в активній музикотерапії. Музика у казкотерапії. Застосування елементів драмотерапії в музикотерапевтичній технології.

Тема 7. Зміст, форми та методи музикотерапії в роботі з різними типами клієнтів.

Психологічно-педагогічні особливості роботи з дорослими людьми. Педагогічні принципи, зміст та форми музикотерапії з дорослими людьми. Місце музичного мистецтва в роботі соціального педагога з людьми похилого віку. Робота соціального педагога з онкохворими засобами музики. Особливості використання музикотерапії соціальним педагогом в роботі з людьми, які відчувають себе самотньо. Робота соціального педагога з людьми з особливими потребами засобами музики.

Тема 8. Музикотерапія в роботі з дітьми

Психологічно-педагогічні особливості роботи з дітьми різного віку. Соціально-педагогічна робота музикотерапевта з девіантними підлітками. Форми та методи роботи соціального педагога з дітьми з особливими потребами засобами музики. Музикотерапія в вирішенні комунікативних проблем дітей. Музикотерапія у розвитку пізнавального потенціалу дитини.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі			усього	у тому числі				
		л	практ	сам.роб		л	п	ла б	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Розділ 1. Теоретичні основи музикотерапевтичного методу										
Тема 1. Предмет, завдання та функції музикотерапії.	10	2	-	8		12	2	-	10	
Тема 2. Історико-соціальний досвід застосування музики як засобу соціально-психологічного впливу на людину.	20	4	2	14		20	2	2	16	
Тема 3. Музикотерапія в системі естетотерапії.	14	2	2	10		14	-	-	14	
Тема 4. Музика як медіум в соціально-педагогічній роботі	14	2	2	10		14	-	2	12	

Разом за розділом 1	58	10	6	42		60	4	4	52	
Розділ 2. Теорія та практика застосування музики у соціально-психологічній роботі з різними типами клієнтів										
Тема 5. Зміст музикотерапії та використання її у професійній соціального педагога	14	2	2	10		10			10	
Тема 6. Застосування різних видів арттерапії у музикотерапії як соціально-педагогічної технології.	20	4	2	14		20	2	2	16	
Тема 7. Зміст, форми музикотерапії в роботі з різними типами клієнтів	16	4	2	10		20			20	
Тема 8. Музикотерапія в роботі з дітьми	12	2	-	10		10			10	
Разом за розділом 2	62	12	6	44		60	2	2	56	
Усього годин	120	22	12	86		120	6	6	108	

5. Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Предмет, завдання та функції музикотерапії.	2	2
2	Історико-соціальний досвід застосування музики як засобу соціально-психологічної впливу на людину	4	2
3	Музикотерапія в системі естетотерапії.	2	-
4	Музика як медіум в соціально-педагогічній роботі	2	-
5	Зміст музикотерапії та використання її у професійній діяльності соціального педагога	2	-
6	Застосування різних видів арттерапії у музикотерапії як соціально-педагогічної технології	4	2
7	Зміст, форми та методи музикотерапії в роботі з різними типами клієнтів	4	
8	Музикотерапія в роботі з дітьми	2	
Усього		22	6

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
2	Історико-соціальний досвід застосування музики як засобу соціально-психологічної впливу на людину	2	2
3	Музикотерапії в системі естетотерапії	2	-
4	Музика як медіум в соціально-педагогічній роботі	2	2
5	Зміст музикотерапії та використання її у професійній діяльності соціального педагога	2	-
6	Застосування різних видів арттерапії у музикотерапії як соціально-педагогічної технології	2	2
7	Зміст, форми та методи музикотерапії в роботі з різними типами клієнтів	2	
Усього		12	6

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1-2	Опрацювати рекомендовану літературу [осн. 8, 13, 2; дод. 8, 3, 5, 9] та зробити нотатки до кожного питання плану (Індивідуальне завдання з подальшим виступом на практичному занятті)	20	26
3	Написати творчу роботу: розробити програму роботи з музикотерапії для конкретної групи або конкретного клієнта та визначати оптимальні форми й методи роботи з ними (Індивідуальна творча робота з подальшим виступом та обговоренням на практичному занятті)	12	14
4-5	Скласти дисциплінарний глосарій з професійно орієнтованих понять (робота проводиться за кожною темою протягом семестру)	20	22
6	Написати реферати за тематикою, що пропонується (Moodle)	14	16
7	Виконання практично-пошукового завдання. Підготувати виступ-презентацію за тематикою, що пропонується. (Moodle)	10	20
8	Письмова підготовка до кожного практичного заняття (план-конспект, нотатки, цитати, презентація)	10	10
	Разом	86	108

8. Види контролю і система накопичення балів

Накопичення балів студентами відбувається у період вивчення дисципліни на підставі проведення викладачем двох основних видів контролю: **поточного** (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу в обсязі певної теми чи окремого

розділу) та підсумкового (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу по завершенню курсу).

Поточний контроль		Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	40	100
30	30		

Максимальна кількість балів за результатами поточного контролю складає 60 балів, Допуск до підсумкового контролю складає 35 балів.

Максимальна кількість балів за результатами підсумкового контролю складає 40 балів, з яких:

20 – усні відповіді на питання екзаменаційного білета, 10 - практична співбесіда за результатами практично-пошукового завдання і 10 - усна відповідь на поставлені додаткові питання.

№ з/п	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Виконання практично-пошукового завдання. <i>Термін виконання: у межах підготовки до практичних занять.</i>	1	20	20
2	Усні відповіді за планом практичних занять <i>Термін виконання: у межах підготовки до практичних занять.</i>	4	5	20
3	Доповнення і аналіз прослуханих відповідей <i>Термін виконання: під час проведення практичних занять.</i>	5	2	10
4	Тестування за результатами вивчення матеріалу (Розд. 1-2). <i>Термін виконання: упродовж тижня після проведення лекційного заняття з останньої теми Розділу 2.</i>	2	5	10
5	Теоретична складова. <i>Термін виконання: упродовж екзаменаційно-залікової сесії (не пізніше дня заліку за розкладом).</i>	1	20	20
	Практична складова. <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>		10	
	усна відповідь на поставлені додаткові питання <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>		10	
Усього				100

Критерії оцінювання роботи на практичних заняттях:

Оцінка «відмінно» (5 балів):

–свідоме, правильне, глибоке й повне засвоєння і розуміння програмного матеріалу:

–виклад матеріалу впевнений, логічний, лаконічний, аргументований;

–уміння аналізувати відповідні положення, поняття, твердження;

C	75 – 84 (добре)	3 (задовільно)	
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Алвин Д., Уорик Э. Музыкальная терапия для детей с аутизмом. Москва: Теревинф, 2004. 142 с.
2. Блаво Р. Исцеление музыкой. Санкт-Петербург: Питер, 2003. 192 с.
3. Ворожцова О.В. Музыка и игра в детской психотерапии: Музыкальная арт-терапия для детей. Москва: Из-во института психотерапии, 2004. 89с.
4. Декер-Фойгт Г.-Г. Введение в музыкотерапию. Санкт-Петербург: Питер, 2003. 208с.
5. Методичний посібник з музикотерапії для дітей дошкільного віку зі складними порушеннями психофізичного розвитку / уклад. Н. Квітка. Київ, 2013. 82 с.
6. Олексюк О.М. Музична педагогіка; навчальний посібник. Київ: КНУКіМ, 2006. 187с.
7. Петрушин В. И. Музыкальная психология: учеб. пособие для студентов и преподавателей . Москва: Академический проект; Гаудеамус, 2009. 400 с.
8. Роцин А. Основы музыкотерапии и гениальности . Харьков: «Финарт», 2012. 148 с.
9. Федій О. А. Естетотерапія: навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ: «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. 304 с.

Додаткова:

1. Дашак, А. Музична терапія . *Дзвін*, 2003. №5-6. С.115-117.
2. Картава, Ю. А. Лікувально-корекційний вплив музичного мистецтва в історичному аспекті. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Педагогічні науки* .2015. № 1. С. 127-132.
3. Локарева, Г. В. Використання засобів музичної терапії в самореалізації дітей з особливими потребами. *Вісник Запорізького національного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. стат. / голов. ред. Л.І.Мицик*. 2009. № 2. С. 129-133.
4. Локарева Г.В. Казкотерапія в підготовці соціальних педагогів до професійної діяльності: теорія і практика: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016. 416 с.
5. Локарева Г.В. Можливості використання музикотерапії в загальноосвітніх закладах. *Мистецтво та освіта: науково-методичний журнал. :Педагогічна думка*, 2016. № 4 (82). С. 7-11.
6. Локарева Г.В. Художньо-естетична інформація як педагогічна проблема: монографія. Запоріжжя: Запорізький державний університет, 2001. 254с.

7. Луковська О., Скакодуб В., Іванова Л., Богомола. Сполучення елементів музикотерапії та фізичних вправ при реабілітації хворих на виразкову хворобу шлунка та дванадцятипалої кишки. *Спортивний вісник Придніпров'я*, 2010. № 1. С. 104-108
8. Любан-Плюцца Б., Побероежная Г., Белов О. Музыка и психика: Слушать душой Київ: «АДЕФ Україна», 2002. –198 с.
9. Реабілітація дітей з функціональними обмеженнями засобами мистецтва /за ред. проф. А.Й.Капської. Київ: ДЦССМ,2002. 96 с.
10. Скрипник, Т. Структура та підгрунття методики музичної терапії для дітей з аутизмом. *Дефектологія*. 2007. № 1. С. 26-29.
11. Скорик, Т. В.Методи музичної терапії у соціальній роботі. *Проблеми соціальної роботи: філософія, психологія, соціологія*. 2013. №1(2). С. 227-234.
12. Соціальна педагогіка: Теорії і технології: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 316 с.
13. Технології соціально-педагогічної роботи: навчальний посібник /за заг. ред.проф. А.Й.Капської. Київ: Аспект, 2000. 372 с.
14. Яковлева К. Лікування музикою у піфагорійців. Молода наука - 2013 : зб. наук. праць студ., асп. і молод. вчен. : у 5 т. /редкол.: М.О. Фролов та ін. 2013. Т. 1. С. 346-347.
- 15.Янчинин, В. П. Інтуїтивне музиціювання - цікавий напрям арттерапії. *Практична соціальна робота*. 2005. № 12. С. 6-7.

Інформаційні ресурси

1. Арт-терапия .URL: <http://ru.wikipedia.org/wiki/>
2. Методичний посібник з музикотерапії для дітей дошкільного віку зі складними порушеннями психофізичного розвитку / уклад. Н. Квітка. Київ, 2013. 82 с. URL : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi59/0043251.doc>.
3. Музикотерапия .URL: zvann.narod.ru/aLM.html.
4. Музикотерапия в реабилитации детей .URL: infmed.kharkov.ua/MusicD.htm.
5. Музикотерапия. Владимир Элькин "Человек и мелодия" (феномены музыкотерапии мелодическими шедеврами).URL: yugzone.ru/articles/music_t.htm.

Погоджено О.В. Мижинська

Навчальний відділ

« 30 » Вресе 2019р.